

Nr 5

Av herr Adamsson m. fl., om inrättande av en statlig konstskola i Malmö.

(Lika lydande med motion nr 3 i Första kammaren)

Under senare år har både stat och kommun bidragit till en kulturpolitisk upprustning, vilket resulterat i ett allt större utbud av kulturaktiviteter.

Man har också kunnat märka en tendens till decentralisering av kulturdistributionen, bl. a. genom stödåtgärder för konsert-, teater- och utställningsverksamhet ute i landet. Beträffande de konstnärliga utbildningsmöjligheterna har dock alltför få statliga initiativ tagits utanför huvudstaden.

I proposition till riksdagen år 1961 redovisade regeringen ett kulturpolitiskt program, som bland annat innehöll förslag om utbyggnad av utbildningsanstalter, stöd åt blivande konstnärliga yrkesutövare under utbildningstiden och uppbyggande av ett koreografiskt institut för att tillgodose danskonstnärernas utbildningsbehov.

Koreografiska institutet tillkom också på hösten 1963. Därigenom fick vi vår första statliga danspedagog- och koreografutbildning i landet. Något senare blev teaterutbildningen föremål för en upprustning och omorganisation. Tre statliga skolor för skådespelarutbildning tillkom år 1964 i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Beträffande grundutbildningen på teaterns yrkesområden framlades i november 1965 en utredning från ecklesiastikdepartementets kulturavdelning. Den föreslår bl. a. utbildning i skilda teateryrken, till en början förlagd till Borås, Uppsala och Norrköping. Grundutbildningen föreslås bli inrangerad i yrkesskolornas utbildning i nära kontakt med respektive städers stadsteatrar.

På den fria konstens och konsthantverkets områden har däremot utanför Stockholm inga liknande insatser gjorts för att möta det stora behovet av rikare utbildning. Årligen måste omkring 220 sökande avvisas från konsthögskolan och omkring 600 från konstfackskolan. Detta visar klart att de nuvarande utbildningsmöjligheterna är otillräckliga och måste utbyggas. Behovet av en sydsvensk konstskola på samma nivå som exempelvis konsthögskolan och konstfackskolan i Stockholm har under senare år visat sig vara mycket påtagligt. Krav på en sådan skola har också ofta framförts, inte minst av konstnärerna själva. Få delar av vårt land kan uppvisa en sådan aktivitet på konstens och konsthantverkets område som Skåne. På-

fallande många söker i dag efter utbildningsvägar på de båda ovannämnda områdena. Speciellt märks detta i Malmö-Lund-regionen, som för närvarande är vårt mest expansiva tätortsområde befolkningsmässigt sett.

En rad konstnärer med Gösta Lindqvist i spetsen framförde år 1961 till ABF i Malmö önskemål om en förberedande utbildning av unga konstnärsbegåvningar. Detta resulterade i att Målarskolan Forum tillkom i samarbete med Malmö stads ungdomsstyrelse. Att skolan kunnat uppfylla höga kvalitetskrav i sin utbildning visas bäst av att under åren 1961—1964 totalt tretton elever antagits vid statliga konst- eller konsthantverksskolor. Det förtjänar också påpekas att många av eleverna (för närvarande elva stycken) redan dokumenterat sig som konstnärer genom att utställa separat och delta i samlingsutställningar. Från 1961 till 1964 har antalet elever varit ständigt stigande, och innevarande studieår var det inte mindre än 24 sökande som inte kunnat beredas plats. Nuvarande lärare vid Målarskolan Forum är konstnärerna Gerhard Nordström och Gunnar Odin, som meddelar undervisning i målning och croquisteckning. Målarskolan Forum är fr. o. m. 1965 medlem i Förbundet Sveriges konstskolor och uppbär därifrån ett mindre, statligt anslag till undervisningen.

Grafikskolan Forum tillkom hösten 1964 på initiativ av ABF i Malmö med hjälp av konstnären Bertil Lundberg, som blev lärare för både dag- och kvällsskolan. Grafikskolan ger en treårig utbildning och vidareutbildning i de grafiska teknikerna. Skolan blev redan från starten fullbelagd, och ett stort antal sökande väntar på tillträde. Skolan har redan uppmärksammats över hela landet på grund av de goda resultat man presterat. Sedan utbildningen började har många elever utställt separat och deltagit i samlingsutställningar. Det kan nämnas att inte mindre än fyra av skolans elever var representerade vid landets första grafiktriennial hösten 1965 i Stockholm, varvid Nationalmuseet inköpte verk av tre av dessa fyra elever. Att grafikskolan ingett förtroende inte bara i konstnärliga kretsar utan också i politiska visade ett konseljbeslut i november 1965 då skolan tilldelades 7 000 kronor till förbättrad teknisk utrustning.

Malmö stad har visat sitt intresse genom att betala lokalhyrorna och ge ett anslag på 4 000 kronor till de båda skolorna för att åstadkomma lägre elevavgifter. För konstutbildningen har dessa skolor betytt mycket.

Denna presentation av Målar- och grafikskolan Forum påvisar klart behovet av en konstskola i statlig regi. Denna bör emellertid ge möjlighet till en avancerad utbildning av både fria konstnärer och konsthantverkare. Intresset att utbilda sig till konsthantverkare ökar ständigt. Sydsverige har på det här området mångåriga traditioner att bevara och vidareutveckla. Utbildningen av konsthantverkare har många beröringspunkter med utbildningen av de fria konstnärerna. Över huvud taget håller gränserna mellan konsthantverket och den fria konsten på att utsuddas. En sydsvensk konstskola med båda dessa utbildningslinjer skulle ge bättre möjligheter att ge-

mensamt utnyttja lärarkrafterna. Därmed är också sagt, att det vore en påtaglig fördel om båda utbildningslinjerna förlades till samma stad. En statlig konstskola i Sydsverige kommer ytterligare att aktivisera konstlivet där och kommer även att ge en rad konstnärer nya arbetsuppgifter. Genom tillkomsten av Målar- och grafikskolan Forum har en första grund lagts. Många skäl talar för att dessa båda skolor bör bli viktiga hörnstenar i en framtida statlig konstskola.

Det är enligt vår mening synnerligen viktigt att man i den statliga konstskolan även inrymmer verkstäder, där elever och konstnärer kan utveckla ett fritt skapande och få experimentera med material och metoder.

Målar- och grafikskolan Forum är som framgår av ovanstående ett starkt argument för att en statlig konstskola bör förläggas till Malmö, men det finns också andra argument som talar för denna geografiska placering. I Malmö aktiviseras utställningslivet alltmer, både på museet och på de privata konstgallerierna, och konsthallsfrågan synes nära att lösas. Lund har redan en av staden ägd konsthall som bedriver en aktiv utställningsverksamhet. Malmö kan dessutom som storstad ge en service på en rad områden. Närheten till Danmark och kontinenten kan leda till stimulerande kontakter, som andra orter av naturliga skäl inte kan erbjuda. Vidare finns i Malmö och Lund en differentierad folkbildningsverksamhet, som erbjuder dugliga elever uppgifter som cirkelledare. Slutligen kan ett givande samarbete etableras med statens skola för scenisk utbildning, musikkonservatoriet, stadsteatern, stadsbiblioteket och andra kulturinstitutioner i staden.

Vi har i vårt land en väl utbyggd yrkesutbildning på skilda områden som ger eleverna fri undervisning och dessutom studiebidrag. Genom tillkomsten av en statlig konstskola skulle de nuvarande ekonomiska barriärerna undanröjas och konststuderande i denna del av landet kunna få en utbildning på samma villkor som studerande vid andra högre läroanstalter.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag om inrättandet av en statlig sydsvensk konstskola i Malmö.

Stockholm den 12 januari 1966

Erik Adamsson

Eric Svenning

Anna-Greta Skantz

Eric Jönsson